

ลักษณะรูปร่าง จุลทรรศน์อิเล็กตรอน และไฮโดรเคมีของเซลล์เม็ดเลือด ค่าโลหิตวิทยา
และเคมีโลหิตของเต่าบัว (*Hieremys annandalii*) ใต้เต็มวัย

นางสาวนงนุช อัศววงศ์เกษม

วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาอายุรศาสตร์สัตวแพทย์ ภาควิชาอายุรศาสตร์
คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MORPHOLOGICAL, ULTRASTRUCTURAL AND CYTOCHEMICAL CHARACTERISTICS
OF BLOOD CELLS, HEMATOLOGY AND BLOOD CHEMISTRY OF
ADULT YELLOW-HEADED TEMPLE TURTLES (*Hieremys annandalii*)

Miss.Nongnut Assawawongkasem

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Science Program in Veterinary Medicine
Department of Veterinary Medicine
Faculty of Veterinary Science
Chulalongkorn University
Academic Year 2007
Copyright of Chulalongkorn University

500723

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ลักษณะปูร่าง จุลทรรศน์อิเล็กตรอน และไฮโดรเจมีของเชลล์เม็ด
เลือด ค่าโลหิตวิทยา และเคมีโลหิตของเต่าบัว (*Hieremys annandalii*) ใต้เต็มวัย

โดย

นางสาวนุช อัศววงศ์เกษม

สาขาวิชา

อายุรศาสตร์สัตวแพทย์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ สัตวแพทย์หญิง ดร.นันทริกา ชันเชือ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

รองศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ดร.จิรศักดิ์ ตั้งตรงไฟโจน์

รองศาสตราจารย์ สัตวแพทย์หญิง ดร.อัจฉริยา ไคละสูต

คณะกรรมการสอนวิทยานิพนธ์ อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

ดร. ดร. ณ. ณ.

คณะกรรมการสอนวิทยานิพนธ์..... คณะกรรมการสอนวิทยานิพนธ์

(ศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ดร.อรรถพ คุณวงศ์กฤต)

คณะกรรมการสอนวิทยานิพนธ์

.....

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สัตวแพทย์หญิง รัตนภรณ์ พรมมาสา)

Am Lee

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ สัตวแพทย์หญิง ดร.นันทริกา ชันเชือ)

Anne

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ดร.จิรศักดิ์ ตั้งตรงไฟโจน์)

Chay

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์ สัตวแพทย์หญิง ดร.อัจฉริยา ไคละสูต)

Jan Ch

กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ สัตวแพทย์หญิง ดร.เนลลี่ ศาลาภิจ)

น.ส.นงนุช อัศววงศ์เกษม : ลักษณะรูปร่าง จุลทรรศน์อิเล็กตรอน และไซโตเคมีของเซลล์เม็ดเลือด ค่าโลหิตวิทยาและเคมีโลหิตของเต่าบัว (*Hieremys annandalii*) โดยเดิมวัย [MORPHOLOGICAL, ULTRASTRUCTURAL AND CYTOCHEMICAL CHARACTERISTICS OF BLOOD CELLS, HEMATOLOGY AND BLOOD CHEMISTRY OF ADULT YELLOW-HEADED TEMPLE TURTLES (*Hieremys annandalii*)] อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ.สพ.ญ.ดร.นันทริกา ชันเชื่อ, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: รศ.น.สพ.ดร.จริตกัตต์ ตั้งตรงไฟโรมาน์, รศ. สพ.ญ. ดร. อัจฉริยา ไศลสะสูต, 154 หน้า

เก็บตัวอย่างเลือดจากเส้นเลือดคอในเต่าบัวโดยเดิมวัย (*Hieremys annandalii*) ในธรรมชาติ เพศผู้และเมีย กลุ่มละ 20 ตัว จากการศึกษานี้พบว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนเม็ดเลือดแดงทั้งหมดเท่ากับ $2.75 \pm 0.94 \times 10^6$ เซลล์/มคล. จำนวนเม็ดเลือดขาวทั้งหมดเท่ากับ $11.66 \pm 6.59 \times 10^3$ เซลล์/มคล. เม็ดเลือดขาว แบ่งเป็น 5 ชนิด จำนวนเรียงจากมากไปน้อย คือ เยเทอโรฟิล ($29.40 \pm 6.88\%$) อีโอลิโนฟิล ($23.69 \pm 5.30\%$) บีโซฟิล ($21.23 \pm 1.90\%$) ลิมโฟไซด์ ($14.81 \pm 5.88\%$) และโมโนไซด์ติก-ไลต์ อะซูโรฟิล ($10.73 \pm 5.29\%$) เม็ดเลือดแดงติดสีเข้มของ peroxidase stromal และไม่ใช่ติดสี periodic acid-Schiff ไม่สามารถใช้แยก หรวมใบไซต์ออกจากกลิมโฟไซด์ และมีโครงสร้างทางจุลทรรศน์อิเล็กตรอนคล้ายกับเกล็ดเลือดของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เยเทอโรฟิล และอีโอลิโนฟิล มีลักษณะโครงสร้างและการติดสีไซโตเคมีคล้ายกับเต่าและสัตว์เลี้ยงคุณทั่วไป เปโซฟิล มีการพัฒนาการของโครงสร้างที่คล้ายคลึงกับสัตว์ปีก ส่วนลิมโฟไซด์ และโมโนไซด์ติก-ไลต์ อะซูโรฟิล มีโครงสร้างและการติดสีไซโตเคมีคล้ายกับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ค่า MCHC จำนวนเม็ดเลือดขาวทั้งหมด จำนวนเม็ดเลือดขาวชนิดโมโนไซด์ติก-ไลต์ อะซูโรฟิล และเอนไซม์ ALT ในเต่าเพศผู้มีค่าสูงกว่าในเพศเมียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ค่า MCV ของเต่าเพศผู้มีความสัมพันธ์ในเชิงผกผันกับน้ำหนักตัว เต่าบัวที่พบการติดเชื้อ Hemogregarine มีค่าเอนไซม์ AST สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ค่าพยาธิวิทยาคลินิก คือ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเต่าที่ไม่พบการติดเชื้อ ในเต่าบัวที่กระดองแตก ตัวบวม และไม่กินอาหาร พบรูปจำนวนเม็ดเลือดขาวและหรวมใบไซต์ ค่ากรดภูริค โปรตีนโกลบูลิน และแคลลิเซียมในเลือด สูงกว่าเต่าปกติ รวมทั้งพบจำนวนเม็ดเลือดแดง และโปรตีนอัลบูมินต่ำกว่าเต่าปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ซึ่งค่าพยาธิวิทยาคลินิกดังกล่าวสรุปได้ว่าเต่าป่วยมีภาวะโลหิตจาง มีการอักเสบติดเชื้อแบบรุนแรง ร่วมกับภาวะทุไนซนาการ จากการขาดอาหาร และได้รับอาหารที่มีโปรตีน และแคลลิเซียมที่ไม่เหมาะสม ข้อมูลจากการศึกษานี้เป็นประโยชน์ในการนำไปดูแลดัดการ และพื้นฟูสุขภาพ เพื่อนรักษาประชากรเต่าเหล่านี้ในประเทศไทยต่อไปในอนาคต

ภาควิชาอายุรศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต..... น.กร. วนิช.....

สาขาวิชาอายุรศาสตร์สัตวแพทย์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... Mr. Dr.

ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม..... Prof. Dr.

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม..... Prof. Dr.

4975561031: MAJOR VETERINARY MEDICINE

KEY WORD: YELLOW-HEADED TEMPLE TURTLE (*Hieremys annandalii*)/ MORPHOLOGY /CYTOCHEMISTRY/
HEMATOLOGY/ ULTRASTRUCTURAL

NONGNUT ASSAWAWONGKASEM: MORPHOLOGICAL, ULTRASTRUCTURAL AND CYTOCHEMICAL
CHARACTERISTICS OF BLOOD CELLS, HEMATOLOGY AND BLOOD CHEMISTRY OF ADULT YELLOW-
HEADED TEMPLE TURTLES (*Hieremys annandalii*). THESIS PRINCIPAL ADVISOR: ASSOC. PROF.
NANTARIKA CHANSUE, Ph.D., THESIS COADVISOR: ASSOC. PROF. JIRASAK TANGTRONGPIROS, Ph.D.,
ASSOC. PROF. ACHARIYA SAILASUTA, Ph.D., 154pp.

Blood samples were collected from the jugular vein of 20 male and 20 female adult yellow-headed temple turtles. The average total red blood cell count was 4×10^6 cells/ μL . And the average total white blood cell count was $11.66 \pm 6.59 \times 10^3$ cells/ μL . The results of this study indicated that their white blood cells can be classified into 5 categories, namely, heterophil (29.40+6.88%), eosinophil (23.69+5.30%), basophil (21.23+1.90%), lymphocytes (14.81+5.88%), and monocytic-like azurophils (10.73+5.29%), respectively. Red blood cells stained dark red by peroxidase. Thrombocytes consisted of various morphologies and staining, therefore, periodic acid-schiff stain could not be used to differentiate thrombocytes from lymphocytes. The electronmicroscopic structure was also similar to the mammals' thrombocytes. Heterophils and eosinophils had similar in structure and cytochemical staining to other turtles and reptiles. Basophils structure was similar to avian. Lymphocytes and monocytic-like azurophils had similar staining and morphology to mammals. In male turtles, MCHC values, total monocytic-like azurophils, and ALT levels were significantly higher than that of female turtles ($P < 0.05$). MCV value of male turtles had a negative relationship with body weight. The yellow-headed temple turtles with hemogregarine infection had a significantly higher AST value ($p < 0.05$) than normal turtles. But there was no difference in other blood values. In sick yellow-headed temple turtles with shell trauma, and edema showed marked erythropenia, leukocytosis, thrombocytosis, hypoalbuminemia, hyperuricaemia, hyperglobulinemia and hypercalcemia. These findings indicated anemia, chronic infections and malnutrition. The information from this study may contribute to the success in management, disease treatment, and health recovery for the conservation purposes of yellow-headed temple turtle populations in Thailand in the future.

Department of Veterinary Medicine

Student's signature.....

Field of study: Veterinary Medicine

Advisor's signature.....

Academic year 2007

Co-advisor's signature.....

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์ และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รศ. สพ. ญ. ดร. นันทริกา ชันเชือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รศ. น. สพ. ดร. จิรศักดิ์ ตั้งตรง ไพรใจน์ และ รศ. สพ. ญ. ดร. อัจฉริยา ไคละสูต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งให้คำแนะนำ ปรึกษา และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ รศ. สพ. ญ. รัตนภรณ์ พรมมาสา หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ รศ. สพ. ญ. ดร. เนลลี่ว ศาลากิจ หัวหน้าภาควิชา พยาธิวิทยา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ ขันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ นายแพทย์ พันศักดิ์ อัศววงศ์เกشم ที่เคยเป็นแรงผลักดันช่วยเหลือ ให้ความ สนับสนุน ทั้งทางกำลังกาย และกำลังใจตลอดมา รวมทั้งนางสาวจันทิมา ศรีกิจใจน์ ญาติพี่น้อง และเพื่อนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมารดาอันเป็นที่รักของข้าพเจ้า นางสุวรรณฯ อัศววงศ์เกشم และอาจารย์ผู้มีพระคุณที่ข้าพเจ้ารักและเคารพยิ่ง รศ. สพ. ญ. ดร. จุรี ประมัตถวินัย ที่เคยอบรมสั่ง สอนให้ข้าพเจ้ามีความเข้มแข็ง อดทน พยายาม จนทำให้เกิดความสำเร็จในวันนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ นักวิทยาศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ในศูนย์วิจัยโรคสัตว์น้ำ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะสัตวแพทยศาสตร์ และเจ้าหน้าที่สวนสัตว์ดุสิตทุกท่าน ที่ให้ความ ร่วมมือและช่วยเหลือในการเก็บตัวอย่างเต่าบัวภายในสวนสัตว์ดุสิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งนาย สุประดิษฐ์ หวังในธรรม เจ้าหน้าที่ภาควิชาพยาธิวิทยา คณะสัตวแพทยศาสตร์ ที่ให้คำแนะนำ ปรึกษา และช่วยเหลือในการทำงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ นางสาวศิริเพ็ญ เวชชาการรณ์ และนายบุญเหลือ เงาดาวรชัย เจ้าหน้าที่ฝ่าย วิเคราะห์ด้วยเครื่องมือ กล้องจุลทรรศน์อิเล็กtronแบบส่องผ่าน นางรุจิพร ประทีปเสน เจ้าหน้าที่ ฝ่ายวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือ กล้องจุลทรรศน์อิเล็กtronแบบส่องกราด ศูนย์เครื่องมือวิจัย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนางวรรณี ขอเจริญพร เจ้าหน้าที่ วิทยาศาสตร์ ภาควิชาพยาธิวิทยา คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล ที่ช่วยเหลือ และให้ความ สะดวกในการใช้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กtron และท้ายที่สุดข้าพเจ้าขอขอบคุณเต่าทุกตัวที่ข้าพเจ้า ได้นำมาใช้เพื่อเป็นตัวอย่างในการศึกษาอันเป็นประโยชน์ครั้งนี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๕
กิตติกรรมประกาศ.....	๖
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๙
บทที่ 1 บทนำ.....	๑
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	๒
1.3 สมมติฐานในการวิจัย.....	๒
1.4 ขอบเขตและข้อจำกัดของงานวิจัย.....	๒
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๓
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๔
2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเต่าน้ำจีดและเต่าบัว.....	๔
2.2 หลักการโดยทั่วไปของโลหิตวิทยาของสัตว์เลี้ยงคลาน.....	๗
2.3 หลักการโดยทั่วไปของเคมีโลหิตของสัตว์เลี้ยงคลาน.....	๔๓
2.4 ค่าพิสัยอ้างอิง.....	๕๓
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	๕๗
3.1 สัตว์ทดลอง.....	๕๗
3.2 การเก็บตัวอย่างเลือด.....	๕๗
3.3 การตรวจทางโลหิตวิทยาและเคมีโลหิต.....	๕๘
3.4 การวิเคราะห์ผลทางสถิตि.....	๖๔
3.5 การขออนุญาตใช้สัตว์ป่าคุ้มครอง.....	๖๕
3.6 ปัญหาทางจริยธรรม.....	๖๕

บทที่ 4 ผลการทดลอง.....	67
4.1 โลหิตวิทยา: ลักษณะรูปร่าง โครงสร้างอย่างละเอียด และการย้อมติดสีทางไฟ โดยเคมีของเซลล์เม็ดเลือดในเต่าบัว.....	67
1. เม็ดเลือดแดง.....	68
2. thromboplastin หรือเกล็ดเลือด.....	75
3. เม็ดเลือดขาว.....	79
4.2 ค่าโลหิตวิทยาและเคมีในโลหิตในเต่าบัวโดยเดิมวัยเพศผู้และเพศเมียที่สุขภาพ ปกติ.....	98
4.3 ความสัมพันธ์ของน้ำหนัก และความยาวกระดองหลังกับค่าโลหิตวิทยาในเต่า บัวโดยเดิมวัยเพศผู้และเพศเมียที่สุขภาพปกติ.....	99
4.4 ค่าโลหิตวิทยาและเคมีในโลหิตในเต่าบัวโดยเดิมวัยที่พบและไม่พบปรสิตใน เลือด.....	101
4.5 ค่าโลหิตวิทยาและเคมีโลหิตของเต่าบัวโดยเดิมวัยที่ปกติ และมีอาการป่วย.....	103
 บทที่ 5 อภิปรายผลการวิจัย บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	106
5.1 อภิปรายผลการวิจัย.....	106
5.2 บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	127
 รายการข้างอิง.....	130
 ภาคผนวก.....	148
ก. แสดงแหล่งที่ทำการสุ่มตัวอย่าง อุณหภูมิน้ำ จำนวน และเพศของเต่าบัวโดยเดิม วัยที่ทำการเก็บเลือดในการทดลอง.....	149
ข. แสดงหนังสืออนุญาตให้ใช้เต่าบัว ซึ่งเป็นสัดวิปากคุ้มครอง จากการประมง.....	150
ค. แสดงใบอนุญาตให้ใช้สัดวิปากคุ้มครองในงานวิจัย จากคณะกรรมการควบคุมดูแล การใช้สัดวิปากคุ้มครอง.....	152
 ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	154

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 ค่าพิสัยโลหิตวิทยาและเคมีโลหิตในเต่าปักดิ.....	55-55
4.1 ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเซลล์เม็ดเลือดเป็นไมโครเมตร (mean \pm SD) เปรียบเทียบในเต่าบัวโดยเดิมวัยเพศผู้ และเพศเมีย.....	97
4.2 สีพื้นฐานที่ยอมติดสีเซลล์ได้ดี และรูปแบบการติดสีปฏิกิริยาเคมีของเซลล์เม็ด เลือดแต่ละชนิดในเต่าบัวโดยเดิมวัยทั้งเพศผู้และเพศเมีย.....	97
4.3 ค่าโลหิตวิทยาและเคมีโลหิต (mean \pm SD) ของเต่าบัวโดยเดิมวัยเพศผู้และเพศ เมีย.....	98-99
4.4 แสดงน้ำหนัก และความยาวกระดองหลังในเต่าบัวโดยเดิมวัยเพศผู้และเพศเมีย...	100
4.5 ความสัมพันธ์ของน้ำหนัก และความยาวกระดองหลังต่อค่าโลหิตวิทยา โดยใช้ Spearman rank correlation coefficient ในเต่าบัวโดยเดิมวัยเพศผู้และเพศ เมีย.....	100-101
4.6 ค่าโลหิตวิทยาและเคมีโลหิตเปรียบเทียบ (mean \pm SD) ระหว่างกลุ่มเต่าบัวโดย เดิมวัยที่พบ (Positive) และไม่พบ (Negative) Hemogregarine.....	101-102
4.7 ค่าโลหิตวิทยาและเคมีโลหิตเปรียบเทียบ (mean \pm SD) ระหว่างเต่าบัวโดยเดิมวัยที่ ไม่มีอาการป่วย และเต่าบัวโดยเดิมวัยที่มีอาการป่วย.....	104-105

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
3.1 ขั้นตอนและขอบเขตในการศึกษา.....	65
4.1 สีพลาสมาในเต่าบัวโดยเดิมรัย.....	67
4.2 ลักษณะรูปร่างของ Hemogregarine ในเต่าบัว.....	68
4.3 เม็ดเลือดแดงในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์แสงสว่าง.....	71
4.4 เม็ดเลือดแดงในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด.....	72
4.5 เม็ดเลือดแดงที่รูปร่างผิดปกติภายนอกกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด.....	73
4.6 เม็ดเลือดแดงในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องผ่าน.....	74
4.7 หرمอนใบไชต์ในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์แสงสว่าง.....	76
4.8 หرمอนใบไชต์ในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด.....	77
4.9 หرمอนใบไชต์ในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องผ่าน.....	78
4.10 เยเกอโรฟิลในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์แสงสว่าง.....	81-82
4.11 เยเกอโรฟิลในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด.....	83
4.12 เยเกอโรฟิลในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องผ่าน.....	83
4.13 อีโอลินไฟล์ในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์แสงสว่าง.....	85
4.14 อีโอลินไฟล์ในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด.....	86
4.15 อีโอลินไฟล์ในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องผ่าน.....	86
4.16 เปโซไฟล์ในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์แสงสว่าง.....	88
4.17 เปโซไฟล์ในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด.....	89
4.18 เปโซไฟล์ในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องผ่าน.....	89
4.19 ลิมไฟไซต์ในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์แสงสว่าง.....	92
4.20 ลิมไฟไซต์ในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด.....	93
4.21 ลิมไฟไซต์ในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องผ่าน.....	93
4.22 โนโนไซติก-ไลต์ อะซูโรฟิลในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์แสงสว่าง.....	95
4.23 โนโนไซติก-ไลต์ อะซูโรฟิลในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด.....	96
4.24 โนโนไซติก-ไลต์ อะซูโรฟิลในเต่าบัวภายนอกกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องผ่าน.....	96